

Skupština Crne Gore
Klub poslanika Bošnjačke stranke
Kancelarija br. 1

tel/fax: +382 20 404508

klub.poslanika@bscg.me

PRIMLJENO:	16. VII	www.bscg.me	15	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-1/15-29			
VEZA:				
EPA:				
SKRAĆENICA:			PRILOG:	

Broj: 16-7-1/15

Datum: 16.07.2015. godina

Skupština Crne Gore

PODGORICA

Na osnovu člana 187 Poslovnika Skupštine Crne Gore, postavljam sljedeće pitanje predsjedniku Vlade Crne Gore, gospodinu Milu Đukanoviću:

Poštovani Predsjedniče Vlade,

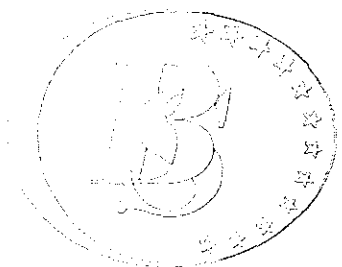
Na koji je način Vlada Crne Gore prepoznala poljoprivredu kao jedan od generatora razvoja crnogorske ekonomije? Mogu li crnogorski poljoprivrednici računati na izdašnju finansijsku podršku u narednom periodu, i da li je makar dio tih sredstava obezbijeđen?

Obrazloženje:

Prema podacima MONSTATA, iskorišćenost poljoprivrednog zemljišta iznosi 43,2%. Iako to nije malo, jasno je da postoji potencijal za dalji razvoj, odnosno rast poljoprivredne proizvodnje. Zato se postavlja pitanje kako valorizovati ovaj resurs.

Imajući u vidu, opet podaci dobijeni od MONSTATA, da je preko 95.000 lica radno angažovano u poljoprivredi, jasno je da postoji nesklad između ljudskih resursa i stepena korišćenja potencijala. To ukazuje na potrebu da se pomogne sada radno angažovanim licima da poboljšaju kvantitet i kvalitet proizvodnje.

Činjenica da se u Crnoj Gori proizvodi 36% ukupne potrošnje mesa navodi na zaključak da postoji prostor za dalji razvoj stočarstva. Preko 65% poljoprivrednih gazdinstava u Crnoj Gori bavi se stočarstvom. Smatram da ovaj sektor zaslužuje veću, ne samo finansijsku podršku, već i podršku u oblasti obrazovanja, kako bi se dostigao nivo proizvodnje koji bi smanjio uvoz mesa.

Skupština Crne Gore
Klub poslanika Bošnjačke stranke
Kancelarija br. 1
tel/fax: +382 20 404508
klub.poslanika@bscg.me
www.bscg.me

Podatak da preko 80% gazdinstava broji do 5 uslovnih grla, govori o tome da postoji potreba za povećanjem, kako broja grla tako i korištenog zemljišta .

Naravno, primjer usitnjenosti u sektoru stočarstva nije jedinstven. Gotovo ista situacija je i u voćarstvu i povrtarstvu, gdje se oko 16.000 gazdinstava bavi ovom djelatnošću na svega 12.513 ha. Idenična situacija je i u sektoru vinogradarstva. I ostali sektori poljoprivrede su takođe usitnjeni. Zato je potreba za investicijama i ulaganjima u obrazovanje poljoprivrednika sve veća, a preduslov za to je udruživanje poljoprivrednih proizvođača.

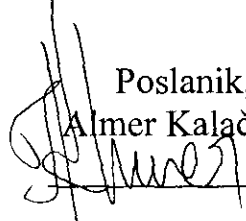
Podizanje standarda proizvodnje i uvođenje novih standarda na gazdinstvima i u preduzećima je nešto što realno očekuje našu poljoprivredu. Istovremeno , povoljnih finansijskih sredstava za razvoj poljoprivrede trenutno nema u bankarskom sektoru u Crnoj Gori. Naime, banke odnosno kreditne institucije nemaju sluha za poljoprivredu i nude veoma skupe kredite.

Na kraju, čini se da je jasno da je sada trenutak kada se mora pomoći našim poljoprivrednim proizvođačima. Znamo da je pregovaranje u poljoprivredi možda i najzahtjevnije, s obzirom da pregovaračka poglavlja 11,12 i 13 nose sa sobom skoro polovinu legislative EU koju Crna Gora mora prenijeti u sopstveno zakonodavstvo.

Zato me i zanima da od vas čujem kakvo je opredjeljenje Vlade Crne Gore i šta crnogorski poljoprivrednici mogu očekivati u narednom periodu.

Tražim odgovor i u pisanoj formi.

Poslanik,
Almer Kalač

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	28. x	20 15. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-1/15-29/2	
VEZA:		
EPA:		
SKRAĆENICA:	PRILOG:	

Vlada Crne Gore
Predsjednik

Broj: 01 – 4005

Podgorica, 22. oktobar 2015. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

Gospodin Ranko KRIVOKAPIĆ, predsjednik

Poštovani predsjedniče Parlamenta,

U skladu sa stavom 7 člana 187 Poslovnika Skupštine Crne Gore u prilogu dostavljam pisane odgovore na poslanička pitanja, postavljena tokom Premijerskog sata održanog 22. jula 2015. godine.

S poštovanjem,

Milo ĐUKANOVIĆ

7. Almer KALAČ, BS

POSLANIČKO PITANJE

Poštovani Predsjedniče Vlade,

Na koji je način Vlada Crne Gore prepoznala poljoprivredu kao jedan od generatora razvoja crnogorske ekonomije? Mogu li crnogorski poljoprivrednici računati na izdašniju finansijsku podršku u narednom periodu, i da li je makar dio tih sredstava obezbijeđen?

O b r a z l o ž e n j e

Prema podacima MONSTATA, iskorišćenost poljoprivrednog zemljišta iznosi 43,2%. Iako to nije malo, jasno je da postoji potencijal za dalji razvoj, odnosno rast poljoprivredne proizvodnje. Zato se postavlja pitanje kako valorizovati ovaj resurs.

Imajući u vidu, opet podaci dobijeni od MONSTATA, da je preko 95.000 lica radno angažovano u poljoprivredi, jasno je da postoji nesklad između ljudskih resursa i stepena korišćenja potencijala. To ukazuje na potrebu da se pomogne sada radno angažovanim licima da poboljšaju kvantitet i kvalitet proizvodnje.

Činjenica da se u Crnoj Gori proizvodi 36% ukupne potrošnje mesa navodi na zaključak da postoji prostor za dalji razvoj stočarstva. Preko

65% poljoprivrednih gazdinstava u Crnoj Gori bavi se stočarstvom. Smatram da ovaj sektor zaslužuje veću, ne samo finansijsku podršku, već i podršku u oblasti obrazovanja, kako bi se dostigao nivo proizvodnje koji bi smanjio uvoz mesa.

Podatak da preko 80% gazdinstava broji do 5 uslovnih grla, govori o tome da postoji potreba za povećanjem, kako broja grla tako i korišćenog zemljišta.

Naravno, primjer usitnjenosti u sektoru stočarstva nije jedinstven. Gotovo ista situacija je i u voćarstvu i povrtarstvu, gdje se oko 16.000 gazdinstava bavi ovom djelatnošću na svega 12.513 ha. Identičan situacija je i u sektoru vinogradarstva. I ostali sektori poljoprivrede su takođe usitnjeni. Zato je potreba za investicijama i ulaganjima u obrazovanje poljoprivrednika sve veća, a preduslov za to je udruživanje poljoprivrednih proizvođača.

Podizanje standarda proizvodnje i uvođenje novih standarda na gazdinstvima i u preduzećima je nešto što realno očekuje našu poljoprivredu. Istovremeno, povoljnih finansijskih sredstava za razvoj poljoprivrede trenutno nema u bankarskom sektoru u Crnoj Gori. Naime, banke odnosno kreditne institucije nemaju sluha za poljoprivredu i nude veoma skupe kredite.

Na kraju, čini se da je jasno da je sada trenutak kada se mora pomoći našim poljoprivrednim proizvođačima. Znamo da je pregovaranje u poljoprivredi možda i najzahtjevnije, s obzirom da pregovaračka

poglavlja 11,12 i 13 nose sa sobom skoro polovinu legislative EU koju Crna Gora mora prenijeti u sopstveno zakonodavstvo.

Zato me i zanima da od vas čujem kakvo je opredjeljenje Vlade Crne Gore i šta crnogorski poljoprivrednici mogu očekivati u narednom periodu.

Tražim odgovor i u pisanoj formi.

ODGOVOR

Poštovani gospodine Kalač,

Pravcima razvoja Crne Gore za period 2013-2016 godina, kao i inoviranim Pravcima razvoja 2015-2018 godina, Vlada je označila poljoprivredu za jedan od prioritetnih sektora. Na taj način, aktuelna Vlada, jasno je pokazala svoj odnos prema ovoj djelatnosti i ruralnom razvoju.

I sami ste u obrazloženju pitanja kazali da poljoprivreda predstavlja važnu granu crnogorske ekonomije. Učešće poljoprivrede, uključujući šumarstvo i ribarstvo, u ukupnom bruto domaćem proizvodu u 2013. godini iznosilo je preko 8%.

Prema poslednjem popisu poljoprivrede, od ukupno 620.029 stanovnika Crne Gore, 98.341 stanovnik je radno angažovan na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima. Kada ovu brojku izrazimo kroz godišnju jedinicu rada, dobijamo 46.473 godišnje jedinice rada. Ako znamo da je jedna godišnja jedinica rada ekvivalent jednom stalno zaposlenom, onda je jasno da je broj stvarno angažovanih u poljoprivredi blizu 30% ukupnog broja zaposlenih u Crnoj Gori.

Nedavno objavljeni podaci Monstat-a potvrđuju rast stočnog fonda u gotovo svim kategorijama. Takođe, zabilježen je rast proizvodnje pšeničnog brašna (13,9%); pasterizovanog mlijeka (10,3%) i vina (7,5%). Prema Anketi o radnoj snazi sprovedenoj u I kvartalu 2015. godine,

ukupan broj radno angažovanih lica u poljoprivrednim djelatnostima je najveći u posljednja 23 kvartala ili skoro 6 godina. Značajnih pomaka ima i u spoljnotrgovinskoj razmjeni. Vjerujem, svjesni smo da svi crnogorski poljoprivredni proizvodi nisu konkurenti na međunarodnom tržištu. Stoga, fokus stavljamo na proizvodnju onih proizvoda koji posjeduju konkurentski kvalitet. Šansu vidimo u proizvodnji organske hrane i trebamo biti koncentrisani na dostizanje potrebnog kvaliteta, prije nego na obim.

Zato su i ciljevi koje smo postavili usmjereni na:

- povećanje konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača kroz obezbjeđivanje finansijske podrške, odnosno kroz investicije u poljoprivredu;
- povećanje proizvodnje, smanjenje trgovinskog deficita gdje god je to moguće, i naravno kreiranje novih radnih mjesta i
- pripremu poljoprivrednih proizvođača za prilagođavanje Zajedničkoj poljoprivrednoj politici EU.

Pregovaračka poglavlja u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja su među najizazovnijim u procesu pridruživanja EU. Ispunili smo početna mjerila u dva poglavlja: 11 (poljoprivreda) i 13 (ribarstvo). Iako smo u poglavlju 12 (bezbjednost hrane) dobili veliki broj mjerila, najveći broj je već ispunjen. Preostalo je usvajanje seta zakona, od kojih je preko deset na dnevnom redu julskog zasijedanja Parlamenta, i ja očekujem njihovo usvajanje.

Ispunjenje mjerila je važan pokazatelj političke posvećenosti jednom od naših strateških pravaca - članstvu u EU. Pored toga obezbijedili smo i značajna finansijska sredstva za podršku razvoju poljoprivrede.

Paralelno sa realizacijom MIDAS programa, kojim je podržano 680 projekata i realizovana bespovratna pomoć u iznosu od 6,9 miliona eura, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja intenzivno je radilo na obezbjeđivanju više linija finansiranja kako bi održali kontinuitet investiranja u poljoprivredi i obuhvatili što više poljoprivrednih proizvođača. Obezbiđeno je preko 100 miliona eura koji će se realizovati od sada u narednih 5 godina.

Konkretno,

- veći projekti, u rasponu 1-3 miliona eura, finansiraće se kreditnim sredstvima Abu Dabi razvojnog fonda. Obezbiđili smo 50 miliona dolara. Sredstva su namijenjena za projekte koji kreiraju nova radna mjesta i utiču na rast primarne proizvodnje, prerade i izvoza. Očekujemo da će javni poziv za ova sredstva biti raspisan tokom avgusta, a prvi ugovori potpisani na jesen.
- Srednji projekti, u rasponu od 100.000 do 1 miliona eura, finansiraće se iz sredstva IPARD programa. Obezbiđili smo 39 miliona eura. Sredstva su namijenjena za projekte koja kreiraju nova radna mjesta i doprinose razvoju prerade. Na taj način dajemo doprinos smanjenju uvoza i njegovoj supstituciji domaćom proizvodnjom. IPARD program kreće u prvoj polovini naredne godine.

- Manji projekti u rasponu od 10.000 do 80.000 eura, finansiraće se sredstvima IPARD-like programa. Obezbijedili smo 10 miliona eura. Sredstva su namijenjena projektima koji su fokusirani na povećanje stočnog fonda i obradivih površina (prvi poziv) i projekte u preradi (drugi poziv). Ugovori po osnovu prvog poziva biće potpisani u roku ne dužem od mjesec dana. Naredni poziv biće raspisan do kraja ove godine.

- I na kraju, za još manje projekte do 10.000 eura, na raspolaganju su sredstva Investiciono-razvojnog fonda i sredstva iz Agrobudžeta. Samo ove godine sredstvima Agrobudžeta do sada je podržano 50 projekata, a očekujemo da još 50 bude podržano do kraja godine.

Pored obezbjeđenja finansijske podrške, za uspjeh politike razvoja poljoprivrede, veoma je važna i edukacija. Resorno ministarstvo je organizovalo veliki broj predavanja, seminara i trening programa, a takođe i pomoglo edukaciju poljoprivrednih proizvođača van granica Crne Gore. Prošle i ove godine, preko 500 poljoprivrednika posjetilo je više zemalja (Austriju, Njemačku, Belgiju, Hrvatsku, Italiju, Tursku, Poljsku itd), kako bi se upoznali sa konkurencijom u EU, stekli nova znanja i ideje.

Dodatno, kroz TAIEX programe Evropske komisije, programe FAO i bilateralnu pomoć zemalja EU, ulažemo u kvalitetnu edukaciju poljoprivrednika, uz uvjerenje da bolje razumijevanje i više znanja pomaže bržem razvoju poljoprivrede i dostizanju visokih standarda koji, u oblasti proizvodnje hrane, postoje na međunarodnom tržištu.

Mogu konstatovati da je Vlada pružila ruku svima koji žele da rade i stvaraju, i da je nakon obavljene socijalne misije poljoprivredne djelatnosti, danas naglasak na biznis funkciji koju poljoprivreda u Crnoj Gori treba da ima. Time ćemo dati krupan doprinos novoj zaposlenosti, ekonomskom rastu i uravnoteženju spoljotrgovinskog bilansa zemlje, a posebno, ustanoviti put dugoročno održive valorizacije realnog razvojnog resursa kojim Crna Gora raspolaže.

Dakle, napredujemo korak po korak kako je, realno gledano, jedino i moguće. Pozivam preduzetnike - poljoprivredne proizvođače, mala i srednja preduzeća u ovoj oblasti kao i zainteresovane investitore da kontaktiraju Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i predoče ideje koje imaju. U Vladi Crne Gore imaće ozbiljnog partnera i izdašnu podršku za njihovu realizaciju.

Zahvaljujem.